

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

z 1. marca 2012*

„Uvádzanie biocídnych výrobkov na trh — Smernica 98/8/ES — Článok 2 ods. 1 písm. a) — Pojem ‚biocídne výrobky‘ — Výrobok spôsobujúci flokuláciu škodlivých organizmov bez toho, aby ich ničil, odpudzoval alebo zneškodňoval“

Vo veci C-420/10,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Hamburg (Nemecko) z 3. augusta 2010 a doručený Súdnemu dvoru 23. augusta 2010, ktorý súvisí s konaním:

Söll GmbH

proti

Tetra GmbH,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory K. Lenaerts, sudcovia E. Juhász, G. Arestis, T. von Danwitz a D. Šváby (spravodajca),

generálny advokát: N. Jääskinen,

tajomník: B. Fülöp, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 22. júna 2011,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Söll GmbH, v zastúpení: P. Süß a R. Schlötter, Rechtsanwälte,
- Tetra GmbH, v zastúpení: K. Albers, Rechtsanwalt,
- belgická vláda, v zastúpení: T. Materne a M. Jacobs, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Wilms a E. Manhaeve, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 27. októbra 2011,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: nemčina.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 2 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES zo 16. februára 1998 o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh (Ú. v. ES L 123, s. 1; Mim. vyd. 03/023, s. 3).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Söll GmbH a Tetra GmbH, ktorého predmetom je uvedenie na trh a predaj výrobku proti riasam značky TetraPond AlgoRem spoločnosťou Tetra GmbH, ktorý obsahuje aktívnu látku hydroxid chlorid hliníka.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 98/8

- 3 Odôvodnenie č. 4 smernice 98/8 uvádza:

„keďže posúdenie Komisiou ukázalo rozdiely v regulácii situácie v členských štátoch; keďže také rozdiely môžu vytvoriť bariéry nielen v obchode s biocídnymi výrobkami, ale tiež v obchode s výrobkami nimi ošetrovanými, takto ovplyvňujúc fungovanie vnútorného trhu; keďže Komisia preto navrhla vývoj v rámci pravidiel týkajúcich sa zaradenia biocídnych výrobkov na trh s podmienkou zachovania vysokej úrovne ochrany ľudí, zvierat a životného prostredia;...“

- 4 Článok 2 ods. 1 písm. a) a d) uvedenej smernice stanovuje:

„Pri používaní tejto smernice platia nasledujúce definície:

- a) Biocídne výrobky

Aktívne látky a prípravky obsahujúce jednu alebo viacero z nich upravené do formy, ktorá je dodávaná užívateľovi s cieľom ničenia, zastrasovania [odpuďzovania – *neoficiálny preklad*], zneškodnenia, zabránenia škodlivého účinku alebo spôsobenia iného inhibičného účinku na ľubovoľný škodlivý organizmus chemickými alebo biologickými prostriedkami.

Úplný zoznam 23 typov výrobkov so súborom popisov každého typu je uvedený v prílohe V.

...

- d) Aktívna látka

Látka alebo mikroorganizmus vrátane vírusu alebo huby (plesne), ktorá má všeobecný alebo špecifický účinok na alebo proti škodlivým organizmom.“

- 5 Článok 3 ods. 1 uvedenej smernice znie:

„Členské štáty nariadia, že biocídne výrobky nemôžu byť umiestnené na trh a využívané na ich území bez toho, aby boli autorizované v súlade s touto smernicou.“

- 6 Príloha V smernice 98/8 s názvom „Typy biocídnych výrobkov a ich popisy, ako sú uvedené v článku 2 (1) a) tejto smernice“ uvádza:

„Typy týchto výrobkov vylučujú výrobky zahrnuté v smerniciach spomínaných v článku 1 (2) tejto smernice [98/8] na účely týchto smerníc a ich následné modifikácie

Hlavná skupina 1: Dezinfekčné činidlá a všeobecné biocídne výrobky

...

Výrobky typu 2: dezinfekčné prostriedky pre súkromnú oblasť a oblasť zdravia verejnosti a iné biocídne výrobky

Výrobky ktoré sa používajú na dezinfekciu vzduchu, povrchov, materiálov, zariadenia a nábytku, ktoré sa nepoužívajú v priamom kontakte s potravou alebo s krmivom v oblasti súkromnej, verejnej a v priemysle, vrátane nemocníc, ako aj výrobkov používaných proti riasam.

Oblasti použitia: *inter alia*, bazény, akváriá, kúpeľné a iné vody, systémy air-condition: steny a podlahy v zdravotníckych a iných zariadeniach: toalety, odpadová voda, nemocničný odpad, pôda a iné substráty (na ihriskách).“

- 7 Podľa článku 16 ods. 2 smernice 98/8 bola Komisia povinná realizovať pracovný program vo dvoch etapách, zameraný na systematické preskúvanie všetkých aktívnych látok v biocídnych výrobkoch, ktoré boli k 14. máju 2000 už na trhu (ďalej len „existujúce aktívne látky“).
- 8 Cieľom prvej etapy tohto programu stanovenej v nariadení Komisie (ES) č. 1896/2000 zo 7. septembra 2000 o prvej etape programu uvedeného v článku 16 (2) smernice 98/8 (Ú. v. ES L 228, s. 6; Mim. vyd. 03/030, s. 266) bolo identifikovať existujúce aktívne látky a určiť tie, pri ktorých sa má vyhodnotiť možnosť ich zaradenia do troch príloh smernice 98/8, t. j. do prílohy I s názvom „Zoznam aktívnych látok s požiadavkami na začlenenie medzi biocídne výrobky odsúhlasené na úrovni Spoločenstva“, do prílohy I A s názvom „Zoznam aktívnych látok s požiadavkami na začlenenie medzi nízkorizikové biocídne výrobky odsúhlasen[é] na úrovni Spoločenstva“ a do prílohy I B s názvom „Zoznam základných látok s požiadavkami odsúhlasenými na úrovni Spoločenstva“. V tejto súvislosti nariadenie č. 1896/2000 upresňuje spôsob, ktorým výrobcovia, výrobcovia prípravkov a združenia, ako aj členské štáty oznámia Komisii, že si želajú zaradiť takéto existujúce aktívne látky do jednej z príloh smernice 98/8.
- 9 Druhá etapa uvedeného programu stanovená v nariadení Komisie (ES) č. 2032/2003 zo 4. novembra 2003 o druhej fáze 10-ročného pracovného programu uvedeného v článku 16 ods. 2 smernice 98/8 a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie č. 1896/2000 (Ú. v. EÚ L 307, s. 1; Mim. vyd. 03/041, s. 92), ktoré bolo následne nahradené nariadením Komisie (ES) č. 1451/2007 zo 4. decembra 2007 o druhej fáze desaťročného pracovného programu uvedeného v článku 16 ods. 2 smernice 98/8 (Ú. v. ES L 325, s. 3), viedla k zápisu zoznamu existujúcich aktívnych látok, ktoré majú byť predmetom vyhodnotenia, do prílohy I nariadenia č. 2032/2003 a k ich postupnému vyhodnoteniu.

Nariadenie č. 1896/2000

- 10 Článok 3 nariadenia č. 1896/2000 s názvom „Odporúčenie existujúcich účinných [aktívnych – *neoficiálny preklad*] látok“ vo svojom odseku 1 uvádza:

„Každý výrobca existujúcej účinnej [aktívnej – *neoficiálny preklad*] látky uvedenej na trh, ktorá sa používa v biocídnych výrobkoch, má zaistiť, aby po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia informácie o účinnej [aktívnej – *neoficiálny preklad*] látke, uvedené v prílohe I, neboli pri predložení Komisii

staršie ako 18 mesiacov. Táto požiadavka sa neuplatňuje pre existujúce účinné [aktívne – *neoficiálny preklad*] látky samotné alebo v biocídnych výrobkoch, ktoré nie sú na trhu dlhšie ako do 13. mája 2000.

...“

- 11 Článok 4 tohto nariadenia s názvom „Ohlásenie existujúcich účinných [aktívnych – *neoficiálny preklad*] látok“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Výrobcovia, výrobcovia prípravkov a združenia, ktoré si želajú žiadať o zaradenie už existujúcej účinnej [aktívnej – *neoficiálny preklad*] látky v jednom alebo vo viacerých typoch výrobkov do prílohy I alebo prílohy IA smernice [98/8], ohlasujú, že predložia Komisii informácie o účinnej [aktívnej – *neoficiálny preklad*] látke uvedené v prílohe II tohto nariadenia nie neskôr ako 18 mesiacov po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia.

...“

Nariadenie č. 1451/2007

- 12 Článok 3 nariadenia č. 1451/2007 s názvom „Existujúce aktívne látky“ vo svojich odsekoch 1 a dva uvádza:

„1. Zoznam aktívnych látok, ktoré boli identifikované ako dostupné na trhu pred 14. májom 2000 ako aktívne látky biocídnych výrobkov na účely iné, ako sa uvádzajú v článku 2 ods. 2 písm. c) a d) smernice [98/8], sa uvádza v prílohe I.

2. Úplný zoznam existujúcich aktívnych látok, ktoré sa majú preskúmať v rámci kontrolného programu, sa uvádza v prílohe II.“

- 13 Článok 4 ods. 1 tohto nariadenia s názvom „Nezaradenie“ znie:

„Bez toho, aby boli dotknuté články 5 a 6 tohto nariadenia a odsek 2 tohto článku, biocídne výrobky obsahujúce aktívne látky, ktoré nie sú zaradené do prílohy II k tomuto nariadeniu alebo do prílohy I alebo IA k smernici [98/8], sa už na trh neuvádzajú.

V prípade aktívnej látky zaradenej do prílohy II k tomuto nariadeniu platí pre túto látku prvý pododsek aj v súvislosti s každým typom výrobku, ktorý nie je zaradený do tejto prílohy.“

Vnútroštátne právo

- 14 Do nemeckého právneho poriadku boli ustanovenia smernice 98/8 prebraté zákonom o biocídnych výrobkoch (Biozidgesetz) z 20. júna 2002 (BGB1. 2002 I, s. 2076) a vykonané zákonom o chemických výrobkoch (Chemikaliengesetz) z 2. júla 2008 (BGB1. 2008 I, s. 1146) v znení zákona z 11. augusta 2010 (BGB1. 2010 I, s. 1163, ďalej len „ChemG“).
- 15 Definícia biocídnych výrobkov obsiahnutá v článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8 bola prebratá do nemeckého právneho poriadku § 3b ods. 1 bodom 1 ChemG.
- 16 Vnútroštátny súd konštatuje, že na účely výkladu § 3b ods. 1 bodu 1 ChemG sa musí opierať o výklad článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 17 Účastníci konania sú konkurenčné spoločnosti v predaji výrobkov proti riasam, ktoré sa používajú v rybníkoch, predovšetkým v umelo vytvorených záhradných jazierkach, prírodných kúpaliskách a nádržiac na kúpanie.
- 18 Tetra GmbH ponúka a predáva v Nemecku výrobok proti riasam značky TetraPond AlgoRem, ktorý obsahuje aktívnu látku hydroxid-chlorid hlinitý. Po pridaní do vody vytvorí výrobok, polykationový rozpustný hydroxid hlinitý, v dôsledku hydrolyzy zrazeninu hydroxidu hlinitého vo forme siete, ktorá je pre svoju nerozpustnosť chemicky a biologicky inertná a ktorá umožňuje spájať rozptýlené riasy – „flokulácia“ mechanicko fyzikálnym pôsobením, tzv. „zhlukovanie do vločiek“.
- 19 Podľa vnútroštátneho súdu hydroxid-chlorid hlinitý bol identifikovaný ako „existujúca aktívna látka“ v zmysle článku 3 nariadenia č. 1896/2000 a je zapísaný v prílohe I nariadenia č. 1451/2007. Napriek tejto skutočnosti nedošlo k oznámeniu podľa článku 4 nariadenia č. 1896/2000, a tak aktívna látka nebola zapísaná do prílohy II nariadenia č. 1451/2007 a stratila spôsobilosť byť uvádzaná na trh ako biocídna aktívna látka v zmysle článku 4 ods. 1 tohto nariadenia.
- 20 V rámci žaloby podanej na Landgericht Hamburg o určenie, že sa žalovaná dopustila nekalej súťaže, zastáva Söll GmbH názor, že predmetný výrobok nemožno uvádzať na trh v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia č. 1451/2007.
- 21 Tetra GmbH zastáva opačný názor a to, že výrobok, ktorý predáva, nemôže byť označovaný za biocídny výrobok podľa smernice 98/8, pretože po pridaní výrobku prebieha síce vo vode rybníka chemická reakcia hydrolyzy, tá však nemá na riasy nijaké chemické účinky, keďže sa iba zhlukujú do vločiek a nie sú zničené, odpudzované, zneškodnené ani im nie je spôsobený iný inhibičný účinok. Podľa tejto spoločnosti riasy naopak žijú v tomto stave ďalej a bez zmeny prebieha ich fotosyntéza. Kým sa riasy z vody nevylovia mechanicky, zostávajú živé v jazierku.
- 22 Vzhľadom na tieto skutočnosti, a prikláňajúc sa k výkladu navrhnutému žalovanou, sa Landgericht Hamburg rozhodol konanie prerušiť a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Je na kvalifikovanie výrobku ako ‚biocídneho výrobku‘ podľa článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8 potrebný priamy biologický alebo chemický účinok výrobku na škodlivý organizmus s cieľom ho zničiť, odpudiť alebo ho zneškodniť, zabrániť jeho škodlivému účinku alebo spôsobiť iný inhibičný účinok, alebo na to postačuje už nepriame pôsobenie na škodlivý organizmus?
2. V prípade, že by Súdny dvor pokladal na kvalifikovanie výrobku ako ‚biocídneho výrobku‘ podľa článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8 za dostatočný obyčajný nepriamy biologický alebo chemický účinok na škodlivý organizmus: Aké požiadavky sa musia klásť na nepriamy biologický alebo chemický účinok výrobku na škodlivý organizmus, aby sa daný výrobok mohol zaradiť medzi ‚biocídne výrobky‘ v zmysle článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8, alebo na odôvodnenie biocídnych vlastností postačuje každý akokoľvek sa prejavujúci nepriamy účinok?“

O prejudiciálnych otázkach

- 23 Prostredníctvom týchto dvoch otázok, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má pojem „biocídne výrobky“ uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8 vykladať v tom zmysle, že zahŕňa výrobky obsahujúce aktívne látky, ktoré z dôvodu ich osobitného spôsobu účinku pôsobia chemicky alebo biologicky na cieľové škodlivé organizmy iba nepriamo, a prípadne aké požiadavky sa musia klásť na takýto účinok.

- 24 Na úvod je potrebné pripomenúť, že článok 2 ods. 1 písm. a) prvý pododsek smernice 98/8 upravuje definíciu biocídneho výrobku na základe troch kumulatívne splnených podmienok. V prvom rade toto ustanovenie zdôrazňuje, že výrobok musí obsahovať „aktívnu látku“, tak ako ju definuje daný článok vo svojom odseku 1 písm. d). Následne ustanovenie uvádza účel takýchto výrobkov, pričom sa odvoláva predovšetkým na úplný zoznam rôznych druhov biocídnych výrobkov vypracovaný v prílohe V smernice 98/8. Nakoniec ustanovenie stanovuje, že spôsob účinku uvedených výrobkov má byť buď chemický, alebo biologický.
- 25 Pokiaľ ide osobitne o druhú podmienku definície, ktorá tvorí predmet uvedenej prejudiciálnej otázky, článok 2 ods. 1 písm. a) prvý pododsek smernice 98/8 stanovuje, že cieľom týchto výrobkov má byť „zničenie, zastrasovanie [odpuďzovanie – *neoficiálny preklad*], zneškodnenie, zabránenie škodlivého účinku alebo spôsobenia iného inhibičného účinku na ľubovoľný škodlivý organizmus“. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, tak ako to uviedol generálny advokát v bode 31 svojich návrhov, že existujú určité rozdiely v rámci rôznych jazykových verzií tohto ustanovenia. Niektoré jazykové verzie, predovšetkým nemecká, francúzska a holandská verzia, predpokladajú, že cieľom biocídnych výrobkov je priamy účinok na cieľové škodlivé organizmy. Iné verzie, predovšetkým anglická, španielska a talianska, sa naopak odvolávajú širšie na účinok kontroly týchto organizmov prostredníctvom biocídnych výrobkov.
- 26 Podľa ustálenej judikatúry sa dotknuté ustanovenie v prípade rozdielov medzi rôznymi jazykovými verziami právneho predpisu Únie má vykladať predovšetkým v kontexte všeobecnej štruktúry a účelu právnej úpravy, ktorej je súčasťou (pozri rozsudok zo 16. júna 2011, Laki, C-351/10, Zb. s. I-5495, bod 39 a citovanú judikatúru).
- 27 V tejto súvislosti z odôvodnenia č. 4 smernice 98/8 vyplýva, že rámec pravidiel týkajúcich sa zaradenia biocídnych výrobkov na trh obsahuje „podmienku zachovania vysokej úrovne ochrany ľudí, zvierat a životného prostredia“. Takáto úroveň ochrany by však mohla byť vážne narušená v prípade, ak by bolo označenie biocídny výrobok určené len pre výrobky, ktoré obsahujú jednu alebo viaceré aktívne látky a ktoré majú priamy chemický alebo biologický účinok na cieľové škodlivé organizmy, čo by zároveň vylučovalo výrobky obsahujúce jednu alebo viaceré aktívne látky, ktorých chemický alebo biologický účinok na dané organizmy by bol iba nepriamy. Samotná prítomnosť aktívnej látky vo výrobku, akým je aj predmetný výrobok vo veci samej, môže totiž predstavovať riziko pre životné prostredie bez ohľadu na skutočnosť, či uvedená látka pôsobí priamo, alebo nepriamo na cieľové organizmy.
- 28 Okrem toho z vymenovania účinkov biocídnych výrobkov uvedeného v článku 2 ods. 1 písm. a) prvom pododseku smernice 98/8 vyplýva, že cieľom normotvorcu Únie bolo pokryť celok výrobkov obsahujúcich jednu alebo viaceré aktívne látky s chemickým alebo biologickým účinkom, keďže ich úlohou je pôsobiť inhibičným účinkom na cieľové škodlivé organizmy. Postupnosť v opise účinkov týchto výrobkov uvedená v tomto ustanovení, ktorá začína zničením škodlivých organizmov a pokračuje prevenciou proti nim, spolu so skutočnosťou, že ustanovenie uvádza na poslednom mieste výrobky pôsobiace proti škodlivým organizmom „iným inhibičným účinkom“, stanovuje, že postačuje hoci len účinok výrobku, ktorý sa obmedzuje na lepšiu kontrolu škodlivých organizmov alebo na uľahčenie ich zneškodnenia. Takýto výklad pojmu „biocídne výrobky“ vyplýva aj z pojmu „aktívnej látky“, tak ako je definovaná v článku 2 ods. 1 písm. d) smernice 98/8.
- 29 Pokiaľ ide o výrobok proti riasam, akým je predmetný výrobok vo veci samej, treba vzhľadom na skutočnosti uvedené v spise uviesť, že jednak po pridaní výrobku do vody prebehne chemická reakcia, t. j. hydrolýza. Jednak táto hydrolýza vytvorí zrazeninu, ktorá následne umožňuje mechanickofyzikálnym pôsobením spájať riasy na povrchu vody, tzv. flokulácia, čo uľahčuje ich odstránenie. Hoci je pravda, že chemická reakcia predmetnej aktívnej látky vo veci samej riasy priamo nelikviduje, napriek tomu možno povedať, že ich pomáha odstraňovať z vody.

- 30 Ak vezmeme do úvahy úzke prepojenie existujúce medzi chemickou reakciou a jej účinkami, ktoré slúžia na lepšiu kontrolu nad cieľovými škodlivými organizmami, výrobok, akým je predmetný výrobok vo veci samej, musí byť považovaný za výrobok, ktorého cieľom je pôsobiť chemicky na uvedené organizmy.
- 31 Vzhľadom na vyššie uvedené treba na položené otázky odpovedať, že pojem „biocídny výrobok“ uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) smernice 98/8 sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa výrobky pôsobiace hoci len nepriamo na cieľové škodlivé organizmy, pretože obsahujú jednu alebo viaceré aktívne látky, ktoré spôsobujú chemickú alebo biologickú reakciu tvoriacu súčasť reťazca príčinných súvislostí, ktorého cieľom je inhibičný účinok voči uvedeným organizmom.

O trovách

- 32 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov

Súdny dvor (tretia komora)

rozhodol takto:

Pojem „biocídny výrobok“ uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/8/ES zo 16. februára 1998 o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa výrobky pôsobiace hoci len nepriamo na cieľové škodlivé organizmy, pretože obsahujú jednu alebo viaceré aktívne látky, ktoré spôsobujú chemickú alebo biologickú reakciu tvoriacu súčasť reťazca príčinných súvislostí, ktorého cieľom je inhibičný účinok voči uvedeným organizmom.

Podpisy